

Ni Pangulong Thomas S. Monson

Magtindog sa Balaan nga mga Duog

Ang pagkomunikar sa aton Amay sa Langit—lakip ang aton mga pangamuyo sa Iya kag Iya inspirasyon sa aton—kinahanglanon agud masarangan naton ang mga unos kag mga pagtilaw sang kabuhi.

Pinalangga kong mga kauturan, nabatian naton ang manami nga mga mensahe sini nga aga, kag akon ginadayaw ang tagsa nga nagpartisipar. Nalipay gid kita nga kaupod naton sa liwat si Elder Robert D. Hales nga maayo na karon. Palangga ka namon, Bob.

Sang ginahunahuna ko ang akon inughambal sa inyo sini nga aga, nainspirar ako nga magpaambit sang pila ka mga panghunahuna kag balatyagon nga ginakabig ko nga importante kag sibo sa panahon. Ginapangamuyo ko nga giyahan ako sa akon nga hambalon.

Otsenta'y kuwatro anyos na ako karon sa kalibutan. Agud hatagan kami sing diutay nga ideya, natwo ako sa amo man nga tuig nga si Charles Lindbergh nagpalupad sang una nga eroplano nga isa lang ang makina kag pulungkuhan kag diretso ang biyahe gikan sa New York pakadto sa Paris. Madamo na ang nagliwat sa sulod sang 84

katuig humalin sadto. Ang tawo madugay nga nga nakalab-ot sa bulan kag nakabalik. Sa pagkamatuod, ang mga sinulatan sa siyensa nga base lang sa imahinasyon sang una nangin matuod-tuod na sa karon. Kag ang ina nga kamaturoran, salamat sa teknolohiya sa aton panahon, madasig kaayo nga nagaliwat nga haluson kita makalagas sini—kon makalagas gid man kita. Para sa aton nga makadumdom pa sang galing-galing nga telepono kag mano-mano nga makinilya, ang teknolohiya karon nga panahon sobra pa sa makahalawhaw.

Nagaluntad man sa madasig nga pagbag-o amo ang isyu sang moralidad sang katawhan. Ang mga pamatasan nga sang una ginakabig nga indi husto kag imoral sa karon indi lamang ginatolerar kundi ginakabig man sang madamo nga bilang akseptable.

Sang sini lang nabasahan ko sa

Wall Street Journal ang isa ka artikulo ni Jonathan Sacks, ang naga-pamuno nga lider sang mga judeo sang Britanya. Dugang sa iban pa, sia nagsulat: "Sa halos tagsa ka sosyedad sa Nakatundan sang mga tinuig 1960 may nagluntad nga moral nga rebolusyon nga amo ang pagsikway sang iya sini bug-os nga tradisyunal nga mga prinsipyo sa pagkontrol sa kaugalingon. Ang inyo gid lang kinahanglan, kanta sang Beatles, amo ang gugma. Ang Judeo-Kristiyano nga layi sa moralidad ginsikway. Sa baylo sini amo [ang hulubaton]: *[Himo] ang ano man nga masahuan mo*. Ang Napulo ka Sugó ginsulat liwat bilang ang Napulo ka Matinugahon nga mga Panugyan."

Ang Judeong manunudlo nga si Sacks nagpahayag sang kalisud:

"Ginagasto naton ang aton moral nga kapital sa amo man nga irresponsable nga pagpagusto nga gina-gasto naton ang aton pinansyal nga kapital. . . .

"May dalagko nga mga bahin [sang kalibutan] sa diin ang relihiyon indi na uso kag wala sang nagakontra-nга-tingug sa kultura sang bakla ina, gastoha ina, suksuka ina, ipadayaw ina, bangod bagay ina sa imo. Ang mensahe amo nga ang moralidad indi na uso, ang konsiyensya para sa mga mahuyang, kag ang isa lamang nga nagapangbabaw nga sugó amo ang 'Dili ka magpadakup.'"¹

Mga kauturan ko, ini—masubo gid—nga nagalaragway sang labi sang kalibutan sa palibot naton. Ginapisga bala naton ang aton mga kamot sa kalisud kag ginahunahuna kon paano bala kita makapadayon sa

amo nga kalibutan? Wala. Sa pagkamatuod, may yara kita sa aton kabuhi sang ebanghelyo ni Jesucristo, kag nakahibalo kita nga ang moralidad wala nagapasar sa uso, nga ang aton konsiyensya yara lang agud giyahan kita, kag nga responsable kita sa aton mga buhat.

Bisan pa nga ang kalibutan nagliwat, ang mga layi sang Dios amo lang sa gihapon. Wala ini nagliwat; indi ini magliwat. Ang Napulo ka Sugo amo gid sina mismo—mga kasuguan. Ini sila *indi* imga panugyan. Ini sila tuman kakinahanglanon karon nga panahon subong sang ginhataq ini sang Dios sa mga anak sang Israel. Kon magpamati lang kita, mabatian naton ang kakusog sang tingug sang Dios nga nagahambal sa aton diri karon:

“Dili ka maghupot sing iban nga mga dios sa atubangan ko.

“Dili ka maghimo nga sa imo sing larawan nga tinigban. . . .

“Dili ka maggamt sang ngalan sang Ginuo nga imo Dios sa wala sing kapuslanan. . . .

“Dumduma ang adlaw nga inugpahway, sa pagpakabalaan sini. . . .

“Tahura ang imo amay kag ang imo iloy. . . .

“Dili ka magpatay.

“Dili ka magpanglahi.

“Dili ka magpangawat.

“Dili ka magsaksi sing di-matuod batok sa imo isigkatawo. . . .

“Dili ka magkaibog.”²

Ang aton layi sa pagbinatasan pinal na; indi ini maliwat-liwat. Makita ini indi lamang sa Napulo ka Sugo kundi amo man sa Wali sa Bukid nga ginhataq sa aton sang Manluluwas sang ari pa Sia sa kalibutan. Makita ini sa tanan sang Iya mga pinanudlo. Makita ini sa mga pulong sang diosnon nga pahayag sa sini nga panahon.

Ang aton Amay sa Langit amo sa gihapon kahapon, karon, kag sa katubtuban. Ang propeta nga si Mormon nagasugid sa aton nga ang Dios “wala'y pagbalhin sa bug-os nga katubtuban pa-katubtuban.”³ Sa sining kalibutan sa diin ang halos tanan-tanan daw nagaliwat-liwat, ang

Iya pagkatalunsay isa ka butang nga aton masaligan, isa ka angkla nga aton makapyutan kag mangin luwas, agud indi kita maanod sa wala pa mahibal-i nga mga katubigan.

May mga tinion nga abi ninyo inang ara sa gwa mas nasadyahan sangsa inyo. Ang pila sa inyo ayhan nagabatyag nga nalimitahan sang layi sa pagbinatasan nga aton ginasunod nga mga yara sa Simbahan. Apang mga kauturan ko, ginapahayag ko sa inyo nga *wala* sang iban pa nga makadala sing mas dako nga kalipay sa aton kabuhi ukon mas dako nga paghidaet sa aton mga kalag sangsa ang Espiritu nga sarang magtambong sa aton sa pagsunod naton sa Manluluwas kag pagtuman sang mga kasuguan. Inang Espiritu indi sarang magtambong sa klase sang mga kahiwatan sa diin ang labi sang kalibutan nagapakigbahin. Ang Apostoles nga si Pablo nagpahayag sang kamaturoran: “Ang tawong di-espirituhanon wala nagabaton sang mga hiyas sang Espiritu sang Dios: kay kabuangan sila sa iya: kag indi sia nakahangop sa ila, bangod nga ginatalupangod sila sa espirituhanon nga bagay.”⁴ Ang tinaga nga *tawong di-espirituhanon* sarang magtumod sa bisan sin-o sa aton kon tugotan naton ang aton mga kaugalingon nga mangin amo sini.

Kinahanglan kita mangin mabinatayon sa isa ka kalibutan nga nagpalayo kaayo gikan sa mga butang nga espirituhanon. Importante nga sikwayon naton ang bisan ano nga wala nagaugyon sa aton mga sulukdan, nga ginabatuan sa dalayon nga iampo inang aton labing ginahandum: ang wala'y katapusan nga kabuhi sa ginharian sang Dios. May tinion nga ang mga unos padayon nga magahanot sa aton mga puwertahan, bangod ini indi malikawan nga bahin sang aton pagkabuhi sa mortalidad. Apang, kita mangin mas handa sa pag-atubang sini, sa pagtuon gikan sini, kag sa paglampawas sini kon may yara kita sang ebanghelyo sa aton kabuhi kag sang paghigugma sang Manluluwas sa aton tagipusuon. Ang propeta

nga si Isaias nagpahayag, “Ang binuhatan sang pagkamarong mangin paghidaet; kag ang patubas sang katarungan kalinong kag pagkalig-on nga dayon.”⁵

Agud nga kita mangin *yara* sa kalibutan apang wala *nagaupod* sa kalibutan, importante nga magkomunikar kita sa aton Amay nga Langitnon paagi sa pangamuyo. Luyag Niya nga himuong naton ini; sabton Niya ang aton mga pangamuyo. Ang Manluluwas nagpaandam sa aton subong nga nasulat sa 3 Nefi18, nga “mag-aligmat kag magpangamuyo sing dalayon kay basi makasulod kamo sa pagsulay; kay luyag kamo nga angkunon ni Satanas. . . .

“Gani kinahanglan gid kamo nga magpangamuyo sing dalayon sa Amay sa akon ngalan;

“Kag kon ano man ang inyo pangayon sa Amay sa akon ngalan, nga amo ang husto, nga nagapati nga kamo makabaton, yari karon ini igahatag sa inyo.”⁶

Nakaangkon ako sang panaksihon parte sa gahum sang pangamuyo sang nagaedad ako mga 12 anyos. Nagtrabaho ako todo agud makauwarta kag nakasupot ako sang lima ka dolares. Yadto tion sang Great Depression (pagkalaglag sang ekonomiya sang Amerika) sang ang lima ka dolares dako na nga kuwarta—labi na para sa isa ka bata nga nagaedad 12 anyos. Ginhataq ko ang tanan ko nga sinsilyo nga naglab-ot lima ka dolares sa akon tatay kag ginbaylohan niya ako sang papel nga lima ka dolares. Nakahibalo ako nga may yara ako nga ginaplano nga baklon sa lima ka dolares bisan pa nga sa karon, pila na katuig ang nagligad indi ko madumduman kon ano ato. Ang madumduman ko lang amo nga importante kaayo atong kuwarta sa akon.

Sadto nga panahon, wala kami sang washing machine, gani gina-padala ni nanay sa palalabhan kada semana ang amon mga biste nga kinahanglan labhan. Pagkaligad sang pila ka adlaw, ang labada nga

ginatawag namon “wet wash” ginabaliq sa amon, kag ginahalay ini tanan ni Nanay sa amon halayan sa likod balay agud magmala.

Ginsulod ko ang akon lima-ka-dolares nga papel sa bulsa sang akon maong. Napaktan nyo gid nga ang akon maong ginpadala sa palalabhan nga ang kuwarta ato pa sa bulsa. Sang narealisar ko kon ano ang natabo, naglalain ako. Nakahibalo ako nga ang mga bulsa masami nga gina-kuot sang manuglaba antes maglaba. Kon ang akon kuwarta indi makita kag makuha sa sina nga proseso, nakahibalo ako nga halos sigurado nga ang kuwarta mataktaq sa paglaba kag angkunon sang manuglaba nga wala nakahibalo kon kay sin-o dapat iuli ang kuwarta bisan pa nga luyag niya himuong ini. Ang tsansa nga mabalik sa akon ang lima ka dolares daw malabo gid—isa ka kamatuoran nga ginkomipimar sang akon pinalangga nga nanay sang ginsugiran ko sia nga nalipatan ko ang kuwarta sa akon bulsa.

Gusto ko gid atong kuwarta; kinahanglan ko gid atong kuwarta; gin pangabudlayan ko gid atong kuwarta. Narealisar ko nga isa lang ka butang ang puwe deko himuong. Sa akon tuman nga panginahanglan, nangayo ako sang bulig sa akon Amay sa Langit kag nagpaktluoy sa Iya nga taguon sing maayo ang akon kuwarta sa sina nga bulsa hasta nga ang amon wet wash (linabhan) magbalik.

Pagkaligad sang duha ka malawig kaayo nga adlaw, sang nahibal-an ko nga idul-ong na sang delivery truck ang amon linabhan, nagpungko ako sa bentana kag naghulat. Sang ang trak nagpundo sa kilid sang dalan, nagkuba-kuba ang akon dughan. Pagsulod gid sang mga linabhan sa bayan, ginkuha ko dayon ang akon maong kag nagdalagan sa akon kuwarto. Nagakurog-kurog ang akon kamot samtang ginakuot ko ang bulsa. Sang wala ako may mahikapan gilayon, dumdom ko nadula na ato. Kag dayon nahikapan sang akon mga tudlo inang basa nga lima-ka-dolares

nga papel. Pagkuha ko sini sa bulsa, naumpawan gid ako todo. Naghalad ako sang hugot nga pangamuyo sang pagpasalamat sa akon Amay sa Langit, kay nahibal-an ko nga ginsabat Niya ang akon pangamuyo.

Humalin sadtong panahon nga madugay na kaayo, indi na maisip ang mga pangamuyo ko nga ginsabat. Wala sang adlaw nga wala ako nagakomunikar sa akon Amay sa Langit paagi sa pangamuyo. Isa ini ka kaangtanan nga importante gid sa akon—isa nga kon wala ini literal ako nga madula. Kon wala kamo sa karon sang subong nga kaangtanan sa inyo Amay sa Langit, ginapadasig ko kamo nga magtinguha para sa sina nga tinutuyo. Sa paghimo ninyo sini, mangin kaangay kamo sa Iya inspirasyon kag giya sa inyo kabuhi—mga kinahanglanon sang tagsa sa aton agud makaluwas kita sing espirituhanon sa tion sang aton malip-ot nga pagtinir diri sa duta. Ang subong nga inspirasyon kag giya mga dulot nga Iya maalwan nga ginahatag kon pangayon naton ini. Makahalawhaw nga mga manggad ini!

Pirme ako napaubos kag nagpasalamat kon ang akon Amay nga Langitnon magkomunikar sa akon paagi sa Iya inspirasyon. Natun-an ko ang pagkilala sini, pagsalig sini, kag pag-sunod sini. Liwat-liwat nga nakabaton ako sang subong nga inspirasyon. Isa ka makahalangyag nga eksperiensiya natabo sang Agosto sang 1987 sang ginapahanungod ang Frankfurt Germany Temple. Si Pangulong Ezra Taft Benson nakaupod namon sa una ukon ika-duha nga adlaw sang pagpahanungod apang nagpauli, kag gani nangin akon ang oportunidad nga magpamuno sang nabilin nga mga sesyon.

Pagka-Sabado may yara kami sang sesyon para sa amon Dutch nga mga miyembro nga yara sa distrito sang Frankfurt Temple. Kilala ko gid ang isa sang amon dalyawon nga mga lider gikan sa Netherlands nga si Brother Peter Mourik. Antes gid lang sang sesyon, nakabatyag ako sang

pat-od nga inspirasyon nga si Brother Mourik dapat tawagon agud mag-pamulong sa iya kasubong nga mga miyembro nga Dutch sa tion sang sesyon kag nga, sa pagkamatued, sia dapat ang una nga manughambal. Wala ko sia nakita sa templo sina nga aga gani nagpasa ako sang mensahe kay Elder Carlos E. Asay nga amon Area President nga nagapamangkot kon bala si Peter Mourik nagatambong sa sesyon. Antes gid lang ako magtindog agud sugdan ang sesyon, nakabaton ako sang mensahe gikan kay Elder Asay nga naga-indikar nga si Brother Mourik *wala* nakatambong, nga may iban sia nga ginahimo, kag nga nagaplan sia nga magtambong sang sesyon sa pagpahanungod sang templo sa masunod nga adlaw upod ang mga servicemen stake.

Sang nagatindog ako sa pulpito agud abi-abihon ang mga tawo kag balayon ang programa, nakabaton ako sa liwat sang pat-od nga inspirasyon nga tawagon ko si Peter Mourik bilang una nga manughambal. Kontra ini sa tanan ko nga nabatyagan banggod nabatian ko bag-o lang gikan kay Elder Asay nga si Brother Mourik pat-od gid nga *wala* sa templo. Apang nga nagasalig sa inspirasyon, gin-anunsyo ko ang kanta sang koro kag ang pangamuyo kag dayon nag-indikar nga ang amon una nga manughambal amo si Brother Peter Mourik.

Sang nagbalik ako sa akon pulung-kuan, nagpasiplat ako kay Elder Asay; nakita ko sa iya nawong nga naalarma sia. Pagkadugay-dugay ginsugiran niya ako nga sang gin-anunsyo ko nga si Brother Mourik ang una nga manughambal, indi sia makapati sang iya nabatian. Nagsiling sia nga nakahibalo sia nga nabaton ko ang iya mensahe kag nga pat-od nga nabasa ko ini kag indi niya maintiedihan kon ngaa akon pa ianunsyo si Brother Mourik bilang manughambal bisan nakahibalo ako nga wala sia sa bisan diin sa templo.

Sang nagakatabo ini, si Peter Mourik yara sa isa ka miting sa mga

area office sa Porthstrasse. Sang naga-padayon ang iya miting, hinali sia nga naghambal kay Elder Thomas A. Hawkes Jr. nga sadto amo ang representante sa rehiyon kag nagpamangkot, "Ano kadasig mo ako madul-on sa templo?"

Si Elder Hawkes nga kilala nga masadig magmaneho sang iya gamay nga sports car, nagsabat, "Madul-on ta ka didto sa pulo ka minutos! Pero ngaa kinahanglan mo magkadto sa templo?"

Gin-ako ni Brother Mourik nga wala sia nakahibalo kon ngaa kinahanglan niya magkadto sa templo pero ang nabalan niya lang nga kinahanglan niya magkadto didto. Sila nga duha nagdiretso gilayon sa templo.

Sang nagakanta ang manami nga koro, nagtulutan-aw ako sa palibot nga nagahunahuna nga makit-an ko si Peter Mourik. Wala ko sia makita. Apang, makatingalahan nga wala ako naalarma. May yara ako sang matamis, di-mapanginwala nga pasalig nga ang tanan mangin maayo lamang.

Si Brother Mourik nagsulod sa atubangan nga puwertahan sang templo sang nagahingapos na ang pangbukas nga pangamuyo nga wala nakahibalo kon ngaa ato sia didto. Sang nagadali-dali sia sa pasilyo, naka niya ang akon hitsura sa monitor kag nabatian ako nga nagaanunsyo, "Mamatni kita karon kay Brother Peter Mourik."

Sa kakibot ni Elder Asay, si Peter Mourik gilayon nga nagsulod sa kuwarto kag nagtindog sa pulpito.

Pagkatapos sang sesyon, ako kag si Brother Mourik nagsugilanong parte sadtong natabo antes sang iya oportunidad nga maghambal. Ginbinagbi-nag ko ang inspirasyon nga nag-abot sina nga adlaw indi lamang sa akon kundi kay Peter Mourik man. Inang talalupangdon nga eksperiensiya naghatag sang di-mapanginwala nga saksi sa akon parte sa importansya sang pagmangin takos agud makabaton sang subong nga inspirasyon kag dayon pagsalig sini—kag pagsunod

Mga Pinanudlo sa Aton Panahon

Ang mga leksyon sa Melchizedek Priesthood kag Relief Society sa ikaapat nga Domingo pagapainon para sa "Mga Pinanudlo sa Aton Panahon." Ang tagsa ka leksyon sarang kuhaon gikan sa isa ukon madamo pa nga mga pamulong-pulong sa pina-kaulihi nga pang-kabilugan nga komperensya (tan-awa ang tsart sa idalom). Ang stake kag mga district president mahimo magpili kon diin nga mga pamulong-pulong ang pagagamiton, ukon puede sila magtakay sining responsibilidad sa mga bishop kag mga branch president. Ang mga lider dapat magdagmit sang importansya sa mga kauturan sa Melchizedek Priesthood kag sa Relief Society sa pagtuon sang palareho nga mga pamulong-pulong sa pareho nga mga Domingo.

Ginapadasig yadtong mga nagatambong sa mga leksyon sa ikaapat-nga-Domingo sa pagtuon kag sa pagdala sa klase sang pina-kaulihi nga isyu sang magasin sang pang-kabilugan nga komperensya.

Mga Panugyan sa Paghanda sang Leksyon gikan sa mga Pamulong-pulong

Magpangamuyo nga ang Balaan nga Espiritu mangin yara sa inyo samtang nagatuon kag nagatudlo kamo sang (mga) pamulong-pulong. Mahimo nga matentar

kamo sa paghanda sang leksyon nga gamit ang iban pa nga mga materyales, pero ang pang-komperensya nga mga pamulong-pulong amo ang aprobado nga kurikulum. Ang inyo takay amo ang pagbulig sa iban sa pagtuon kag pagpangabuhi sang ebanghelyo suno sa gintudlo sa pinakaulihi nga pang-kabilugan nga komperensya sang Simbahan.

Repasuhang (mga) pamulong-pulong, nga nagapangita sang mga prinsipyo kag doktrina nga nagasabat sa mga panginahanglan sang mga katapo sang klase. Magpangita man sang mga sugilanong, palasandigan sa balaan nga mga kasulatan, kag mga panaysayon gikan sa (mga) pamulong-pulong nga magabulig sa inyo nga mag-tudlo sining mga kamatuoran.

Maghimo sang balayan kon panano itudlo ang mga prinsipyo kag mga doktrina. Ang inyo balayan dapat maglakip sang mga pamangkot nga magabulig sa mga katapo sang klase:

- Pangitaa ang mga prinsipyo kag mga doktrina sa (mga) pamulong-pulong.
- Panumduma ang ila kahulugan.
- Magpaambit sang paghangop, mga ideya, mga inagihan, kag mga panaksihon.
- Idapat ining mga prinsipyo kag mga doktrina sa ila mga kabuhi.

MGA BULAN NGA GINATUDLO ANG MGA LEKSYON	MGA MATERIALES PARA SA IKAAPAT-NGA-DOMINGO NGA LEKSYON
Nobyembre 2011–Abril 2012	Mga pamulong-pulong nga ginbalhag sa Nobyembre 2011 <i>Liahona</i> *
Mayo 2012–Oktubre 2012	Mga pamulong-pulong nga ginbalhag sa Mayo 2012 <i>Liahona</i> *

*Ining mga pamulong-pulong sarang mabasa sa madamo nga lengguaje sa conference.lds.org.

sini—kon mag-abot ini. Nahibal-an ko sing wala'y pagduhaduha nga gintuyo sang Ginuo para sadtong nagatam-bong sa sadto nga sesyon sang pag-pahanungod sang Frankfurt Temple nga mabatian ang gamhanan, makatalandog nga panaksihon sang Iya alagad nga si Brother Peter Mourik.

Pinalangga kong mga kauturan, ang pagkomunikar sa aton Amay sa Langit—lakip ang aton mga pangamuyo sa Iya kag Iya inspirasyon sa aton—kinahanglanon agud masaran-angan naton ang mga unos kag mga pagtilaw sang kabuhi. Ang Ginuo nagaagda sa aton, “Magpalapit sa akon kag magpalapit Ako sa imo; pangitaa ako sing maukod kag ikaw makakita sa akon.”⁷ Sa paghimo

naton sini, mabatyanan naton ang Iya Espiritu sa aton kabuhi nga nagahatag sa aton sang handum kag sang kaisog nga magtindog sing mabakod sa pagkamatarong—nga “magtindog. . . sa balaan nga mga duog, kag indi malingkang.”⁸

Samtang ang mga hangin sang pagliwat nagalibot sa aton kag ang moralidad sang sosyedad padayon nga nagakapugday sa atubang mismo sang aton mga mata, kabay nga aton madumduman ang importante nga promisa sang Ginuo sa mga nagaasalig sa Iya: “Dili ka mahadlok; kay Ako nagaupod sa imo: dili ka magkahangawa; kay Ako ang imo Dios: Palig-onon ko ikaw; buligan ko ikaw; alay-ayon ko ikaw sang tuo nga

kamot sang akon pagkamatarong.”⁹

Makahalawhaw nga promisa! Kabay nga ang subong mangin aton bugay, akon hugot nga ginapangamuyo sa sagrado nga ngalan sang aton Ginuo kag Manluluwas nga si Jesucristo, amen.

MGA TANDA

1. Jonathan Sacks, “Reversing the Decay of London Undone,” *Wall Street Journal*, Ago. 20, 2011, online.wsj.com; pagdagmit gindugang, *Tanda: Si Lord Sacks ang punong judeo sang United Hebrew Congregations sang Commonwealth*.
2. Exodus 20:3–4, 7–8, 12–17.
3. Moroni 8:18.
4. 1 Mga Taga-Corinto 2:14.
5. Isaías 32:17.
6. 3 Nefi 18:18–20.
7. Doctrine and Covenants 88:63.
8. Doctrine and Covenants 87:8.
9. Isaías 41:10.

Ni Pangulong Dieter F. Uchtdorf
Ika-duhang Manuglaygay sa Unang Panguluhan

Importante Ka sa Iya

*Ang Ginuo nagagamit sang timbangan nga tuhay kaayo
sa iya sang kalibutan sa pagtimbang sang bili sang
isa ka kalag.*

Si Moises, isa sang pinakaha-langdon nga mga propeta nga nakilal-an sang kalibutan, ginpadako sang anak nga babayi sang Faraon kag naghinguyang sang una nga 40 katuig sang iya kabuhi sa mga palasyo sang Egipto. Sia mismo nahibalo sang kahimaya kag kaharianon sinang dumaan nga ginharian.

Pagkaligad sang pila ka tuig, sa ibabaw sang isa ka malayo nga bukid nga napa-in gikan sa pagkahalangdon kag pagkahimaya sang makagagahum nga Egipto, si Moises nagtindog sa presensya sang Dios kag nagpakighambal sa Iya nawong sa nawong subong nga ang isa ka tawo nagapakighambal sa iya abyans.¹ Sa tunga sinang pagduaw, ginpakita sang Dios kay Moises ang ginbuhat sang Iya mga kamot nga ginatugutan sia nga makita ang Iya buhat kag himaya. Sang matapos ang palananawon, si Moises natumba sa duta sing pila ka oras. Sang magbalik ang iya kusog, may narealisar sia, nga sa bug-os nga tinuig sang iya pagtiner sa palasyo sang Faraon, wala pa natabo sa iya sang una.

“Nakahibalo ako,” siling niya, “nga ang tawo wala-wala.”²

Mas Kubos Kita Sangsa Aton Ginahunahuna

Mas madamo kita sing nahibaloan parte sa uniberso, mas mahangpan naton—sing bisan diutay lang—ang nahibaloan ni Moises. Ang uniberso tuman kadako, misteryoso, kag mahimayaon nga indi ini matungkad sang hunahuna sang tawo. “Mga kalibutan nga indi maisip ang akon gintuga,” siling sang Dios kay Moises.³ Ang katanhaga sang kalangitan sa kagab-ihon matahum nga panaksihon sinang kamatuoran.

Diutay lang nga mga butang ang nagpuno sa akon sang subong nga pagkahalawhaw pareho sang paglupad sa kagab-ihon patabok sa mga kadagatan kag mga kontinente kag nagatamwa sa bentana sang akon ginapungkuan (sa eroplano) sa wala’y katapusan nga himaya sang minilyon ka mga bituon.

Gintinguahan sang mga astronomer (siyentipiko nga nagatuon parte sa uniberso) nga isipon ang

kadamuon sang mga bituon sa uniberso. Isa ka grupo sang mga siyentipiko nagbulobanta nga ang kadamuon sang mga bituon nga malab-ot sang aton mga teleskopyo 10 ka beses nga mas madamo sangsa tanan nga balas sa mga baybayon kag mga disyerto sang kalibutan.⁴

Ining konklusyon may dako nga kaangid sa deklarasyon sang dumaan nga propetang si Enoc: “Kon nangin posible nga ang tawo makaisip sang mga elemento sang duta, huo, minilyon nga mga duta pareho sini, indi ini ang panugod sang kadamuon sang imo mga gintuga.”⁵

Nahanungod sa kasangkad sang mga gintuga sang Dios, indi makatilingala nga ang halangdong si Haring Benjamin naglaygay sa iya katawhan nga “dalayon nga huptan sa panumduman, ang pagkawala’y tupong sang Dios, kag ang inyo kaugalingon nga pagkawala-wala.”⁶

Mas Dako Kita Sangsa Aton Ginahunahuna

Apang bisan pa nga ang tawo wala-wala, nalipay ako sa paghunahuna kag pagkahalawhaw nga “ang bili sang mga kalag mangin dako sa atubang sang Dios.”⁷

Kag samtang makatulok kita sa wala’y katapusan nga kasangkad sang uniberso kag makasiling, “Ano ang tawo ikomparar sa himaya sang pagtuga?” Ang Dios mismo nagsiling nga kita ang rason nga gintuga Niya ang uniberso! Ang iya buhat kag himaya—ang katuyuan para sining halangdon nga uniberso—amo nga luwason kag ipahitaas ang katawhan.⁸ Sa malip-ot, ang wala’y katapusan nga kasangkad sang katubtuban,

ang mga himaya kag mga misteryo sang wala'y katapusan nga uniberso ginpasad tanan para sa benepisyo sang ordinaryo nga mga mortal pareho sa imo kag sa akon. Ang aton Amay nga Langitnon nagtuga sang uniberso agud mahimo naton malab-ot ang aton potensyal bilang Iya nga mga anak.

Ini isa ka kabaliskaran sang tawo: kon ikomparar sa Dios, ang tawo wala-wala; apang importante kita sa Dios. Bisan pa nga kon ikomparar sa walay katapusan nga pagtuga ayhan daw wala-wala kita, may ara sa aton nagakirab nga walay katapusan nga kalayo nga nagadabda sa sulod sang aton dughan. May yara kita sang di-matungkad nga promisa sang pang-kahitaasan—mga kali-butuan nga wala'y katapusan—nga sarang naton malab-ot. Kag ini ang dakong handum sang Dios nga buligan kita nga malab-ot ini.

Ang Kibuangan sang Bugal

Ang dakong manuglimbong nakahibalo nga isa sang iya pina-kaepektibo nga kasangkapan sa pagpatalang sang mga anak sang Dios amo ang pagsulay sing tuman sang mga kabaliskaran sang tawo. Sa iban, ginasulay niya ang ila bugalon nga mga huyog, nga ginapahambog sila kag ginapaisog sila nga magpati sa pantasya sang ila kaugalingon nga pagkaimportante kag kabakod. Ginasugiran niya sila nga nagapangibabaw sila sa sinang ordinaryo kag nga bangod sang ikasarang, panublion, ukon estado sa sosyedad, napa-in sila gikan sa kinaandan nga talaksan sang tanan nga nagapalibot sa ila. Ginatuytuyan niya sila sa pagpamat-od nga sila, sa amo nga rason, wala napaidalom sa pagdumala sang bisan kay sin-o nga mga layi kag indi matublag sang bisan kay sin-o nga mga problema.

Ginasiling nga si Abraham Lincoln nanamian sang ini nga binalaybay:

O ngaa dapat bala magpabugal ang espiritu sang mortal?

*Kasubong sang madasig-maglabay
nga bulalakaw, madasig-
maglupad nga panganod,
Kasanag sang kilat, paghanot sang
balod,
Ang tawo nagaagi gikan sa kabuhu
padulong sa iya nahamtangan
sa lulubngan.⁹*

Ang mga disipulo ni Jesucristo nakahangop nga ikomparar sa katubtuban, ang aton pagluntad sa sining mortal nga kapalibutan “gamay lamang nga tion” sa uniberso.¹⁰ Nakahibalo sila nga ang matuod-tuod nga bili sang isa ka tawo wala masyado labot sa kon ano ang labing ginapauslabi sang kalibutan. Nakahibalo sila nga matangkas ninyo ang natipon nga kuwarta sang bilog nga kalibutan kag indi man lang ini makabakal sang isa ka bareta sang tinapay sa ekonomiya sang langit.

Ang yadtong “makapanubli sang ginharian sang Dios”¹¹ amo yadtong mangin “subong sang isa ka bata, nga masinulundon, mapailubon, mapainubuson, mapainumuron, puno sang gugma.”¹² “Kay ang tagsa-tagsa nga nagapakataas sang iya kaugalingon paubson; apang ang nagapaubos sang iya kaugalingon pataason.”¹³ Ang subong nga mga disipulo nakahangop man “nga kon yara kamo sa pag-alagad sang inyo mga isigkatinuga yara lamang kamo sa pag-alagad sang inyo Dios.”¹⁴

Wala Kita Nalipatan

Isa pa ka paagi nga nagapanglimbong si Satanas amo ang paagi sa pagpalas-ay ukon pagpatalaw sang buot. Ginatinguaan niya nga isentro ang aton panan-aw sa aton kaugalingon nga pagkawala'y-pulos tubtob nga magsugod kita sa pagduhaduha sa aton kapuslanan. Ginasugiran niya kita nga tuman kita kagamay para matalupangdan sang bisan sin-o, nga nalipatan na kita—labi na sang Dios.

Luyag ko magpaambit sa inyo sang isa ka personal nga eksperiensiya nga mahimo makabulig sa sinang nagabatyag nga daw walay-pulos,

nalipatan, ukon nagaisahanon.

Madamo na nga tinuig ang nagligad nagtambong ako sa pilot training sa United States Air Force. Malayo ako sa akon puluy-an, isa ka lamharon nga soldado sang West Germany, natawo sa Czechoslovakia nga nagdako sa East Germany kag makahambal sang Ingles apang sing may kabudlayan. Madumduhan ko pa sing maayo ang akon pagbiyahe pakadto sa amon training base sa Texas. Nagasakay ako sa eroplano nga nagapungko sa tupad sang isa ka pasahero nga nagahambal sa mabug-at nga Bagatnan nga asento. Haluson ako makaintiendi sang iya ginahambal. Naghunahuna ako kon basi bala gintudluan ako sang sayop nga lengguahé. Kinulbaan ako sa pagpamensar nga kinahanglan ko magkompetensya para sa ginalauman nga mga matag-as nga posisyon sa pilot training batok sa mga estudyante nga tubong-taghambal sang Ingles.

Pag-abot ko sa air base sa gamay nga banwa sang Big Spring, Texas, ginrangita kag nikit-an ko ang branch sang Santos sa Ulihing mga adlaw nga ginatapoan sang pila lamang ka manami nga mga miyembro nga nagamiting sa ginaarkilahan nga mga kuwarto sa air base mismo. Ang mga miyembro yara sa proseso sang pagpasad sang gamay nga meeting-house nga magaserbe bilang permanente nga duog para sa Simbahan. Sadto nga mga panahon ang mga miyembro ang nagapatigayon sang kalabanan sang obra sa bag-o nga mga bilding.

Nagtambong ako adlaw-adlaw sa akon pilot training kag nagturon sing todo kag dayon naghinguyang sang kalabanan sang akon bakante nga oras sa pagpasad sang bag-o nga meetinghouse. Didto natun-an ko nga ang dos-por-kuwatro indi isa ka tikang sa saot kundi isa ka panid sang kahoy. Natun-an ko man ang importante nga survival skill sa paglikaw sa akon kamalagko kon nagamartilyo sang lansang.

Naghinguyang ako sing dako nga

tiempo sa pagpasad sang meeting-house nga ang branch president—nga isa man sang amon flight instructors—nagkabalaka nga ayhan dapat ako maghinguyang sing mas dako nga tiempo sa pagtuon.

Ang akon mga abyan kag kaupod nga estudyante nga mga piloto nag-sako man sang ila mga kaugalingon sa mga kahiwatan sa ila bakante nga oras, apang siguro gid ako nga ang pila sadtong mga kahiwatan indi santo sa karon nga polyeto sang *For the Strength of Youth*. Sa akon kaugalingon, nalipay ako nga mangin aktibo nga babin sinning gamay nga branch sa nakatundan sang Texas nga ginapraktis ang akon bag-o natun-an nga kabatid sa pagpamanday kag ginapasanyog ang akon Ingles samtang ginatuman ko ang akon mga calling sa pagtudlo sa elders quorum kag sa Sunday School.

Sadto nga panahon, ang Big Spring, wala'y sapayan sang ngalan sini, isa ka gamay, di-importante, kag di-kilala nga lugar. Kag sa masami nakabatyag ako sang subong gid parte sa akon kaugalingon—di-importante, di-kilala, kag medyo nagaisahanon. Bisan pa, wala gid ako bisan kis-a naghunahuna kon nalipatan ako sang Ginuo o kon makita gid man Niya ako didto. Nakahibalo ako nga indi importante sa Amay nga Langitnon kon diin ako, kon ano ang akon posisyon upod sa iban sa akon pilot training class, ukon ano ang akon calling sa Simbahan. Ang importante sa Iya amo nga ginahimo ko ang labing maayo sa akon masarangan, nga ang akon tagipusuon nagapalapit sa Iya, kag nga sugot ako nga magbulig sinang yara sa palibot ko. Nakahibalo ako nga kon himuong ko ang labing maayo sa akon masarangan, ang tanan-tanan mangin maayo lang.

Kag ang tanan-tanan nangin maayo lang.¹⁵

Ang Katapusang Mangin Una

Wala pakialam ang Ginuo kon ginahinguyang naton ang aton mga oras sa pag-obra sa marmol nga mga

edipisyong ukon mga kwadra sang kabayo. Nakahibalo Sia kon diin kita bisan ano pa kakubos sang aton mga sirkumstansya. Gamiton Niya—sa Iya kaugalingon nga paagi kag para sa Iya balaan nga mga katuyuan—inang nagapalapit sang ila mga tagipusuon sa Iya.

Nakahibalo ang Dios nga pila sang dalagko nga mga kalag nga nagkabuhi amo yadtong indi makita sa mga rekord sang maragtas. Ini sila balaan, mapainubuson nga mga kalag nga nagaesunod sang ehemple sang Manluluwas kag nagahinguyang sang ila kabuhi sa paghimo sang maayo.¹⁶

Isa ka subong nga mag-asawa, nga mga ginikanan sang akon abyan, ang nagapakita sinning prinsipyong para sa akon. Ang bana nagtrabaho sa isa ka paktorya sang salsalon sa Utah. Magtigpalanyaga, iya ginapagwa ang iya balaan nga mga kasulatan ukon isa ka magasin sang Simbahan kag magbasa. Sang makita ini sang iban nga trabahador, ginsuyaan nila sia kag ginkuwestyon ang iya mga pagpati. Sa kada bes nga ginahimo nila ini sa iya, nagahambal sia sa ila nga may kaayo kag pagsalig. Wala niya gintugutan ang ila pagkawala'y respeto nga magpaakig sa iya.

Pila ka tuig ang nagligad isa sang mahilig kaayo manuya nagbalatianon. Antes sia mapatay, nagpangabay sia nga ining mapainubuson nga lalaki maghambal sa iya lubong—kag ginahimo niya ini.

Ining matutom nga miyembro sang Simbahan wala gid man sang posisyon sa sosyedad ukon manggad, apang ang iya impluwensya nagdab-ot gid sa tanan nga nakakilala sa iya. Napatay sia sa isa ka aksidente sa ulobrahan samtang nagpundo agud buligan ang isa ka trabahador nga indi makahalin sa isnow.

Sa sulod sang isa ka tuig ang iya balo ginkinahanglan nga mapailalom sa operasyon sa utok nga nangin kabangdanang sang iya pagkalupog. Apang ang mga tawo nanamian magkadto kag maghinguyang sang ila tion upod sa iya bangod nagapamati

sia. Makadumdom sia. Nagapalangga sia. Bangod indi sia makasulat, ginasaulo niya ang mga numero sang telefono sang iya kabataan kag mga apo. Mapinalanggaon niya nga gindumdom ang mga kaadlawan kag mga anibersaryo.

Ang mga nagabisita sa iya nagapauli nga mas nalipay parte sa kabuhi kag parte sa ila mga kaugalingon. Mabatagan nila ang iya pagpalangga. Nakahibalo sila nga nagaaulikid sia. Wala gid sia nagareklamo kundi nagahinguyang sang iya kabuhi sa pagpakamaayo sang kabuhi sang iban. Isa sang iya mga abyan nagsiling nga ining babayi isa sang pila lamang ka tawo nga iya nakilal-an nga matuod nga nagapakita sang pagpalangga kag kabuhi ni Jesucristo.

Ining mag-asawa amo kuntani ang una nga nakahambal nga indi sila importante gid sa sinning kalibutan. Apang ang Ginuo nagagamit sang timbangna tuhay kaayo sa iya sang kalibutan sa pagtimbang sang bili sang isa ka kalag. Kilala niya ining matutom nga mag-asawa; palangga Niya sila. Ang ila mga buhat buhi nga saksi sang ila mabaskog nga pagtuo sa Iya.

Importante Ka sa Iya

Pinalangga kong mga kauturan, ayhan matuod nga ang tawo wala-wala ikomparar sa kahalangdon sang uniberso. Sa panalagsa mahimo kita makabatyag nga daw di-importante, bale-wala, nagaisahanon, ukon nalipatan. Apang dumduma pirme—importante ka sa Iya! Kon nagaduda ka sina, binagbinaga ining apat ka diosnon nga mga prinsipyo:

Una, palangga sang Dios ang mapainubuson, bangod sila ang “labing dako sa ginharian sang langit.”¹⁷

Ikaduha, ang Ginuo nagatugyan “sang kabug-usan sang [Iya] ebang-helyo [ngal] maproklamar sang maluya kag sang simple sa mga dulonan sang kalibutan.”¹⁸ Iya ginpili “ang maluya sa kalibutan [sa] pagpakahuya sang makusog”¹⁹ kag sa pagpakahuya “sang makusog.”²⁰

Ikatatlo, bisan sa diin man kamo nagapuyo, ano man kakubos sang inyo mga sirkumstansya, ano man kagamay sang inyo suweldo, ano man kalimitado sang inyo mga abilidad, ano man kaordinaryo sang inyo dagway, ukon ano man kagamay sang inyo calling sa Simbahan para sa inyo, wala kamo ginabale-wala sang inyo Amay nga Langitnon. Palangga Niya kamo. Nakahibalo sia sang inyo mapainubuson nga tagipusuon kag sang inyo mga buhat sang gugma kag kaayo. Alangay ini makahimo sang wala'y katapusan nga panakshion parte sa inyo katampad kag pagtuo.

Ikaapat kag pinakakatapusan, palihog intiendiha nga ang inyo makita kag maeksperiensa sa karon indi mangin wala'y katapusan. Indi kamo makabatyag sang pagkaisahanon, kashubo, kasakit, ukon pagkatalaw sang buot sing wala'y katapusan. May yara kita sang matuod-tuod nga promisa sang Dios nga indi Niya pagkalipatan ukon pagsikwayon inang nagapalapit sang ila mga tagipusuon sa Iya.²¹ Mag-angkon sang paglaum kag pagtuo sa sina nga promisa. Tun-i nga palanggaon ang inyo Amay nga Langitnon kag mangin Iya

disipulo sa pulong kag buhat.

Magsalig nga kon kamo magpadayon, magpati sa Iya, kag magpabilin nga matutom sa pagtuman sang mga kasuguan, pila ka adlaw inyo maeksperiensahan sa inyo mga kaugalingon ang mga promisa nga ginbahayag sa Apostoles nga si Pablo: "Ang wala makit-i sang mata, kag wala mabatii sang idulungog, ukon wala mapaino-ino sa hunahuna sang tawo, ini gin-aman sang Dios sa naghigugma sa iya."²²

Mga kauturan, ang labing gamhanan nga Tinuga sa uniberso amo ang Amay sang inyo espiritu. Kilala Niya kamo. Palangga Niya kamo sing may himpit nga pagpalangga.

Ginakabig kamo sang Dios indi lamang bilang isa ka mortal nga tinuga sa isa ka gamay nga planeta nga nagakabuhi sa malip-ot nga tion—Ginakabig Niya kamo nga bilang Iya anak. Ginakabig Niya kamo bilang ang tinuga nga sarang kag gintuyo nga mangin. Luyag Niya nga mabal-an ninyo nga importante kamo sa Iya.

Kabay nga magpati kita, magsalig, kag magtadlong sang aton kabuhi agud nga aton mahangpan ang aton

matuod-tuod nga wala'y katapusan nga bili kag potensyal. Kabay nga mangin takos kita sa importante nga mga bugay nga ginatigana sang aton Amay nga Langitnon para sa aton amo ang akon pangamuyo sa ngalan sang Iya Anak, nga si Jesucristo, amen.

MGA TANDA

1. Tan-awa sa Moses 1:2.
2. Moses 1:10.
3. Moses 1:33.
4. Tan-awa sa Andrew Craig, "Astronomers Count the Stars," BBC News, Hulyo 22, 2003, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/3085885.stm>.
5. Moses 7:30.
6. Mosias 4:11.
7. Doctrine and Covenants 18:10.
8. Tan-awa sa Moses 1:38–39.
9. William Knox, "Mortality," sa James Dalton Morrison, ed., *Masterpieces of Religious Verse* (1948), 397.
10. Doctrine and Covenants 121:7.
11. 3 Nefi 11:38.
12. Mosias 3:19.
13. Lucas 18:14; tan-awa man sa mga bersikulo 9–13.
14. Mosias 2:17.
15. Si Dieter F. Uchtdorf naggradweyt nga nagapanguna sa iya klase.
16. Tan-awa sa Mga Binuhatan 10:38.
17. Mateo 18:4; tan-awa man sa mga bersikulo 1–3.
18. Doctrine and Covenants 1:23.
19. Doctrine and Covenants 1:19.
20. 1 Mga Taga-Corinto 1:27.
21. Tan-awa sa Mga Hebreo 13:5.
22. 1 Mga Taga-Corinto 2:9.